

LISTY ZIMA 2019 LESNEJ PEDAGOGIKY

www.lesnapedagogika.sk • +421 45 5314 252 • listy@lesnapedagogika.sk

Vianoce sú, keď ...

Teplota vonku klesla pod nulu, vytiahli sme rukavice a čiapky. Prichádza zima a s ňou najkrajšie sviatky v roku – Vianoce. Čas pokoja, leňošenia, koláčikov, ale hlavne spoločných chvíľ v kruhu rodiny pri vianočnom stromčeku.

Zase to ubehlo akosi rýchlo! Veď len prednedávnom sme sa vrátili z kongresu lesnej pedagogiky v Rige, pripravení, po chvíľke letného oddychu, hneď naskočiť do rozbehnutého vlaku nových aktivít. Projekt LESPED a príprava programov pre žiakov základných škôl a deti materských škôl sa dostáva do fázy realizácie. Prvú tému – Vianočný stromček – sme úspešne absolvovali. Rozprávaním o lese a vianočným tvorením sme sa naladili na prichádzajúci čas plný vône ihličia, tajných prání a darčiekov.

„Vianoce sú, keď sme doma všetci spolu,“ tak reagovala škôlkárka Lea na tému Vianoc.

Tak teda, skúsme sa na chvíľku stíšiť, namiesto naháňania sa po obchodoch venujme čas svojim blízkym a nasávajme kúzlo Vianoc aj v tomto adventnom období.

Krásne a pokojné sviatočné chvíle priateľia!

Danka, Veronika, Aďa, Dáška, Majka a Majo

UČENIE O LESE

„Všetko, čo naozaj potrebujem vedieť, som sa naučil v materskej škole.“

Robert Fulghum

Detstvo je krátky čas, a preto záleží na kvalite prežitia každého roka. Materská škola je prvou etapou, ktorou človek vstupuje do vzdelávacieho systému. Jej úlohou je podporovať osobnostný rozvoj detí vo všetkých oblastiach a utvárať predpoklady na ďalšie vzdelávanie. Je mimoriadne dôležité, aby toto prvé prostredie bolo podnetné a malo dostatok personálu s odbornou aj ľudskou erudíciou. Učitelia v materských a základných školách sú dôležitou cieľovou skupinou, na ktorú treba zamerať svoju pozornosť. Tento trend je badateľný v širších dimenziách. Spomeňme ostatný Európsky kongres lesnej pedagogiky, kde hlavná myšlienka "Tvoríme mosty medzi lesom a školami" upriamovala pozornosť na podporu a rozvoj spolupráce lesníckeho sektora a škôl. Jednou z vízií Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu (EVVO), ktorá bola prezentovaná na celoslovenskom festivale EVVO "Šiška" v novembri 2019, bola úzka spolupráca s učiteľmi a príprava kvalitných vzdelávacích programov pre samotných učiteľov.

Túto úlohu vníma aj koordinátor lesnej pedagogiky na Slovensku. Národné lesnícke centrum už v roku 2018 úspešne akreditovalo vzdelávací program pod názvom **Učenie o lese** určený učiteľom predprimárneho a primárneho vzdelávania. V tomto roku bol vytvorený kompletný vzdelávací materiál - učebné texty a pracovné listy. Prvý cyklus vzdelávania je plánovaný na začiatok roku 2020.

Vzdelávací program Učenie o lese sa realizuje aj s podporou Slovenskej poľovníckej komory.

ČO NÁS ČAKÁ V LP ROKU 2020?

január – lesné vychádzky na tému **Les v tichu**, projekt LESPED - APVV

január, marec – prednášky pre študentov **10.ročníka Detskej lesníckej univerzity**

január – marec **Učenie o lese**, vzdelávací program pre pedagógov materských škôl

január – apríl **Kurz lesnej pedagogiky**

21.03.2019 Medzinárodný deň lesov, téma: **Lesy a biodiverzita**

24.04.2019 Lesnícke dni vo Zvolene

ODPOČET AKTIVÍT LP 2019

V tomto roku sme začali s evidenciou lesnej pedagogiky v rámci celého Slovenska. Do evidencie sa zapojilo **7 lesníckych subjektov**. Evidencia aktivít lesnej pedagogiky sa odovzdáva v troch intervaloch. Prvé dva už máme za sebou a prinieslo zaujímavé výsledky:

- Celkový počet podujatí lesnej pedagogiky je **936**.
- Celkový odhadovaný počet účastníkov na aktivitách LP je **viac ako 100 000**.
- Najpočetnejšími cieľovými skupinami v rámci realizovaných aktivít sú **ŽIACI ZŠ – I. stupeň a rodiny s deťmi**.
- Najviac podujatí bolo realizovaných v mesiaci **APRÍL (mesiac lesov)**.
- K dnešnému dňu je **385** certifikovaných lesných pedagógov na celom Slovensku.

Milí lesní pedagógovia, nezabúdajte si evidovať svoje aktivity aj v poslednom sledovanom období (september-december). Radi budeme prezentovať ďalšie zaujímavé výsledky o Vašej statočnej práci. Ved' aj prostredníctvom evidencie aktivít vidíme, ako lesná pedagogika stále rastie a vyvíja sa ...

BIODIVERZITA V NÁS I OKOLO NÁS

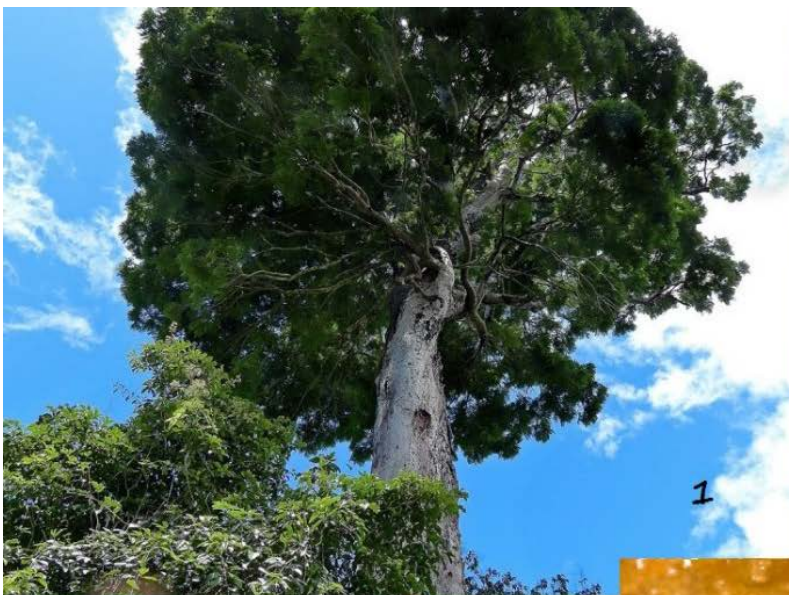
Medzinárodný deň lesov, ktorý vyhlasuje FAO, bude niesť v roku 2020 tému: LESY A BIODIVERZITA. Pozrime sa na ňu troška bližšie ...

Les to nie sú len stromy. V lese sa toho nachádza oveľa viac. Les je domovom rôznych druhov stromov, rastlín, živočíchov, hmyzu, húb či baktérií. Lesy majú nenahraditeľné miesto pri zachovaní biodiverzity.

Biodiverzita je mozaika života na Zemi v celej rozmanitosti jeho druhov a foriem. Biodiverzita nahrádza termín biologická diverzita, ktorý v sebe zahŕňa diverzitu génov v rámci druhov, diverzitu druhov v rámci ekosystémov a diverzitu ekosystémov v rámci biosféry. Biodiverzita zahŕňa a popisuje aj zložitosť vzťahov v rámci spoločenstva organizmov a celých ekosystémov, do ktorých vstupujú aj abiotické zložky prostredia.

Bez biodiverzity je život na Zemi nemysliteľný. Biodiverzita je výsledkom dlhodobej evolúcie a patrí k základným podmienkam udržateľnosti života na Zemi. Doteraz sa podarilo identifikovať **1,7 milióna rôznych druhov** žijúcich organizmov na Zemi, a **viac ako 80% druhov ešte nebolo opísaných**. Ide najmä o koralové útesy, lesy tropického pásma či ekosystémy v hĺbke dna oceánov, ktoré sa sotva začali objavovať. Každý rok vedci objavia mnoho druhov v roku 2018 to bolo **229** nových druhov. **Bezstavovce tvoria takmer polovicu počtu novoobjavených druhov**, objavujú sa ale aj rôzne druhy cicavcov, rýb, plazov, rias, húb a iných. Na území SR sa nachádza viac ako **11 000 druhov rastlín, húb a rias** a okolo **28 000 rôznych druhov živočíchov**.

Novoobjavené druhy vo svete: 1. *Dinizia jueirana-facao*, 2018, Brazília; 2. *Paphiopedilum papilio-laoticus*, 2018, Laos; 3. *Hydnum melitosarx*, 2018, lesy Európy a Severnej Ameriky; 4. *Xuedytes bellus*, 2018, Čína

Biodiverzita v nás i okolo nás ...

Tak by sa dali zjednodušene popísať aj **Informačné dni - zachovanie biodiverzity lesov na príklade aktivít lesnej pedagogiky** (kód projektu O12BB370001, financovaný Európskym spoločenstvom cez Program rozvoja vidieka SK 2014-2020), ktoré sa konali v Oščadnici 10.-11.12.2019. Informačné dni boli určené lesníkom a lesným pedagógom z celého Slovenska a ich cieľom bolo poukázať na výsledky lesníckej vedy a výskumu na príklade rekonštrukcie smrekových porastov s využitím Výskumno-demonštračného objektu Kysuce - Husárik.

Hovoriť o lesoch, lesníckom výskume, princípoch udržateľného hospodárenia nie je pre lesníkov jednoduché a tak sa možným vhodným nástrojom komunikácie javí práve **lesná pedagogika**. Jej aktivity boli súčasťou Informačných dní, ktoré v sebe zahrnuli aj Sympóziu lesnej pedagogiky. Práve na ňom bol zvolený za rok 2019 „Naj lesný pedagóg“ **Ing. Igor Stavný zo Štátnych lesov TANAPu**. Za „Naj nápad“ – drevinové knihy si ocenenie zaslúžil **Ing. Igor Vizslai z OZ Revúca (LSR, š.p.)**. Spolu 52 lesníkov tiež navštívilo Náučný chodník Kysucký detský les (LSR, š.p. OZ Čadca), ktorý je umiestnený v národopisej expozícii v prírode Kysuckého múzea - skanzenu Vychylovka.

„**Biodiverzita je život. Biodiverzita je náš život.**“ Tak znelo motto Medzinárodného roka biodiverzity, ktorý sa oslavoval roku 2010 a jeho odkaz je aktuálny aj dnes a celý budúci rok.

LESNÁ PEDAGOGIKA V ŠTÁTNYCH LESOCH TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU

Nový školský rok 2019/2020 sme začali novinkami. Už v auguste sme poslali ponuku na odbory školstva piatim mestským úradom (Kežmarok, Poprad, Liptovský Hrádok, Liptovský Mikuláš a Tvrdošín). V liste ponúkame účasť na **16.ročníku súťaže Putovná sova**, ktorý má novú podobu. Prvá časť súťaže od septembra 2019 do marca 2020 prebieha na prostredníctvom našej **web stránky**. Tam učitelia zaregistrujú svoje triedy a do formulárov vyplňajú každý mesiac úlohy a otázky. K dnešnému dňu máme zaregistrovaných **39 tried**. Do finále, ktoré bude v júni 2020, postúpia najlepšie triedy z 1.časti súťaže.

Ďalším listom sme oslovili už priamo 21 základných škôl v našej oblasti s **Ponukou programov lesnej pedagogiky na školský rok 2019/2020**:

blok ekohier (pre žiakov 4.ročníkov) a program Mapa Tatier (pre žiakov 2.stupňa ZŠ). Cestou koordinátora lesnej pedagogiky ŠL TANAPu sme ponúkli tieto programy: Zvuky živočíchov – pre 4.ročníky, Čo sa deje vnútri kmeňa stromu – pre 2.stupeň ZŠ. Z kontextu vyplýva, že koordinátor už nemá patronátne triedy ale „koluje“ po miestnych ZŠ podľa ich požiadaviek a objednávok.

Igor Stavný

Štátne lesy TANAPu Tatranská Lomnica

TIP NA AKTIVITU – VIANOČNÁ HVIEZDA

Cieľová skupina: žiaci základných škôl

Trvanie: 10-15 min

Pomôcky: 5 ks drevené štipce, ozdobná stužka, tavná pištoľ s náplňami, nastrihané vetvičky ihličnanov, biela farba, štetec

Popis: Drevená štipca rozoberieme, postupne tavnou pištoľou zlepujeme dve časti jedného štipca oproti sebe, tak získame 5 ks ramien hviezdy. Ramená nepravidelne pomalujeme bielou farbou, aby sme dosiahli efekt zasneženia. Potom ramená postupne zlepujeme na hrubších koncoch dokopy tak, aby vytvorili hviezdu. Medzi jednotlivé ramená hviezdy nalepíme nastrihané vetvičky ihličnanov (vhodný je smrek

pichľavý alebo len ihličie z borovice lesnej). Do stredu hviezdy môžeme nalepiť ozdobnú stužku zaviazanú do mašle. Cez otvor jedného ramena prevlečíme ozdobnú stužku, aby sme si vytvorenú vianočnú hviezdu mohli zavesiť ako ozdobu na stromček alebo kľučku okna, na stenu a pod.

Inšpirovala nás Katka Striežencová Roganská z OZ Smolenice, ktorá predstavila takúto vianočnú ozdobu počas svojej záverečnej prezentácie v rámci Kurzu lesnej pedagogiky. **Katka, vďaka!**

ZIMNÉ INŠPIRÁCIE

VIANOČNÁ ANKETA

Odpovedali študenti 10. ročníka Detskej lesníckej univerzity 2019/2020.

Máš rada/rád Vianoce?

Áno, mám rada Vianoce preto, lebo sme celá rodina spolu.

Mám rád Vianoce, lebo strávim sviatky so svojimi blízkymi u jedného stola.

Pomáhaš s prípravou na Vianoce?

Áno, jasné. Výzdobu mám v izbe prvá. Rada všetko ozdobiť. Občas mi to nejde, ale baví ma to. Vianočnú náladu milujem.

Píšeš na Vianoce vianočné pozdravy, pohľadnice, sms, alebo niečo iné?

Píšem spolu s mamou a posielame všetkým blízkym. Ja na skupinu sms.

Čo podľa Teba patrí k Vianociam a prečo?

Vianočný stromček preto, že je vyzdobený, má ho každý a dávajú sa pod neho darčeky.

Odkiaľ máte doma vianočný stromček?

Ak je umelý tak z obchodu a ak je živý tak z hory.

My máme umelý a už nie je v tom najlepšom stave, takže asi si kúpime nový.

Čo sa podľa Teba stane s Vianočným stromčekom po Vianociach?

Ak je umelý, tak si ho môžeme odložiť na budúci rok. Ak je živý, ta sa vyhodí alebo ho použiješ na kúrenie.

Ktorá vianočná ozdoba sa Ti páči najviac a prečo?

Anjelič, lebo ma povzbudzuje a pomáha Ježiškovi.

Obdarúvaš aj Ty svojich blízkych na Vianoce? Čím? Ako?

Áno, obdarúvam ich tak, že im pod stromček položím zabalený vlastnoručne vyrobený darček a tento rok dám dedovi drevené vianočné ozdoby.

Najkrajším vianočným darčekom pre mňa bude, keď... sa budú páčiť mojím rodičom a rodine darčeky odo mňa.

Myslíš počas Vianoc aj na tých, ktorí nemajú domov, rodinu... Ako?

Naša škola sa často zapája do verejných zbierok, takže áno.

Moje najkrajšie Vianoce sú, keď ... sme boli celá rodina spolu. A ešte, keď je sneh, lebo sú nádherné stromy.

Šťastné a veselé

Milostiplné a požehnané

Bohaté a vďačné

Voňavé a láskavé

Vianočné sviatky

Vám prajú lesní pedagógovia Danko, Veronika, Dáška, Majka a Majo

